

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Názov práce:	TVORIVÁ DRAMATIKA VO FORMÁLNEJ A NEFORMÁLNEJ EDUKACII
Autorka práce:	PaedDr. Dana Kollárová, PhD.
Oponent:	doc. PhDr. Albín Škoviera, PhD.

Odborne uchopiť akúkoľvek tému, ktorá sa dotýka tvorivosti, a to nielen tvorivosti v oblasti využívania rolových hier, či inscenačnej metódy, je mimoriadne náročné. Pritom jedno zo zadaní – tvorivosť – celkom iste pred autora/ autorku kladie neodbytné provokujúci a pukušiteľský podnet: o tvorivosti by bolo vhodné písať tvorivo. Práca o tvorivej dramatike by mala (mohla) byť tvorivá i dramatická. Autorka predkladanej habilitačnej práce týmto pokušeniam odolala. V uchopení témy i jej celkovej prezentácii postupovala podľa štandardných akademických zvyklostí. Napriek tomu, že je to iste akceptovateľná a bezpečná cesta, na viacerých miestach práce sme mali pocit, že toho pokoja je až príliš. Nutkavo sa v nás ozýval starý vtíp:

V Sovietskom zväze príde do kníhkupectva muž a pozerá si knihu. Sú v nej samé prázdne strany. Pýta sa predavača: „Где-то буквы?“ Predavač odpovie: „На чем буквы? Все ясно!“

Sme presvedčení o tom, že zmyslom oponentúry práce je jednak upozorňovať na základné chyby a nezrovnalosti (v tejto rovine k práci nemáme žiadne zásadné pripomienky), jednak dávať podnety, ktoré by mohli prácu (podľa názoru oponenta) obohatiť. Aby, napr. v podobe monografie, bola skutočne zmysluplná. Tento uhol pohľadu nás vedie k presvedčeniu, že práca mohla mať oveľa viac vnútorného napätia a autorka mohla prezentovať jednotlivé vybrané okruhy problémov v ich (aspoň čiastočnej) rozpornosti. Práve tieto „rozpornosti“ sú priestorom, kde mohla:

- veľmi dobre využiť svoje bohaté skúsenosti z praxe,
- zaujať „prikláňajúci“ sa postoj, vyjadriť oveľa jasnejšie svoj názor na problém a použiť aj primeranú argumentáciu.

Je rad tém, ktoré takto neodznali vôbec, alebo odznali, ale s nedostatočným „emocionálnym nábojom“. Najmä pokiaľ ide o využitie tvorivej dramatiky „za bránami“ triedy. Uvedieme len zopár príkladov: **a)** Improvizácie a fixácia inscenačného tvaru (výber, zabezpečenie šance menej „produktívnych“ detí, metódy fixácie); **b)** Obsadzovanie jednotlivých rolí (podľa typu?, podľa potenciálu dieťaťa?, „dohodou“?, výchovne?, terapeuticky?); **c)** Divák – čo mu chceme ponúknuť? Hranie sa detí na scéne? Inscenáciu? A čo divák očakáva? Sklamany divák – to sú totiž aj sklamané deti, ktoré vystúpili.

Bez týchto „rozporností“ je text práce viac popisný, ako analytický. Je to však jednoznačne dôsledok koncepcie práce, nie neschopnosti autorky problémy analyzovať. V iných svojich prácach práve túto schopnosť analýzy presvedčivo prezentovala.

Druhým okruhom, v ktorom sa nie celkom stotožňujeme s autorkou, je poňatie historických kontextov súčasnej tvorivej dramatiky na Slovensku. Nechýbajú nám pravidlá pre „školské divadlo“ Komenského, ani využívanie divadla ako edukačného prostriedku jezuitmi, Donom Boscom či Makarenkom. Možno vzhľadom na vek oponenta a jeho vcelku zachovalú staropamäť, si však myslíme, že nie v každej oblasti pedagogického života bol prelomový práve rok 1989. Vo vzťahu k tvorivej dramatike považujeme za zásadný prínos roky sedemdesiate, kde:

- dochádzalo k veľmi živým diskusiám a kontaktom medzi českými a slovenskými pedagógmi, psychológmi a divadelníkmi v okruhu Ústředí kulturně výchovné činnosti v Prahe (okolo E. Machkovej) a Osvetového ústavu v Bratislave (okolo B. Hanákovvej – Koppovej); obe inštitúcie vydali niekoľko zásadných publikácií, pripravili a realizovali vzde-

lávania v oblasti dramatickej výchovy, Belo Felix, Lýdia Janáková či Peter Kuba sú žiakmi tejto školy a tej doby,

- b) časopis Javisko poskytol priestor na publikovanie článkov z oblasti divadla hraného deťmi i tvorivej dramatiky,
- c) práve na základe využívania metód tvorivej dramatiky vznikol rad inscenácií, ktoré by sme dnes mohli pokojne nazvať „zlatým fondom“ tvorivej dramatiky. Napr. Nevedkove dobrodružstvá (P. Kuba, X. Gracová), Modrý vták (J. Binzár), Množinový vláčik (V. Haberová).

Hoci rešpektujeme fakt, že každý z nás máme obľúbených autorov, na ktorých sa odvolávame temer v každom článku, i to, že v oblasti tvorivej dramatiky vychádza množstvo kvalitných i temer zbytočných publikácií, je zrejmé, že nie všetci autori sú v danej oblasti aj autoritami. Práve autority poskytujú osobitý pohľad na niektorú oblasť našich tém. Inak – nemusíme sa s autorom stotožňovať, ale napr. súčasná psychológia a pedagogika ťažko môže v kontexte potrieb „vynechať“ Maslowa a v kontexte mravného vývinu Kohlberga. Z autorít a diel, ktoré nám chýbajú v zozname literatúry spomenieme tri: S. Jennings – Dramatherapy, najmä preto, že sa zaoberá vývinovými aspektmi hrania rolí, M. Valenta – Dramaterapie (2011), najmä pre komplexnosť poňatia využívania hrania v role a zaradenie jednotlivých spôsobov využitia hrania a hrania sa do paradivedelného systému a B. Felix – Druhá múza detského divadla, najmä preto, že veľmi prakticky popisuje súzvučnosť hovoreného slova, dramatického konania a hudby.

Na autorku máme jedinú otázku: *Ako vnímate v kontexte tvorivej dramatiky niekoľkoročný projekt L. Zaťka a M. Bodnárovej SUPERTRIEDA?*

Záver:

Na základe predloženej habilitačnej práce i ďalších materiálov, ktoré sú súčasťou habilitačných podmienok, konštatujem, že PaedDr. Dana Kollárová, PhD.:

- a) predložila habilitačnú prácu, ktorá spĺňa odborné požiadavky na tento druh prác a odporúčam ju k obhajobe,
- b) spĺňa ostatné podmienky pre habilitačné konanie.

Odporúčam, aby bol PaedDr. Dana Kollárová, PhD. po úspešnej obhajobe udelený vedecko-pedagogický titul **docent** v odbore 1.1.4 Pedagogika

V Ivanke pri Dunaji., 2.4. 2014

doc. PhDr. Albín Škoviera, PhD.
Katólicka univerzita v Ružomberku
Pedagogická fakulta
Hrabovská cesta 1